

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Gospodarki Narodowej

Data posiedzenia: 18 lipca 2012 r.

Nr posiedzenia: 33

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji senator Marek Ziółkowski.

Porządek posiedzenia: 1. Dostęp mikro- i małych przedsiębiorstw do pomocy publicznej oraz środków programów operacyjnych UE według raportu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Łukasz Abgarowicz, Grzegorz Czelej, Wiesław Dobkowski, Robert Dowhan, Stanisław Iwan, Stanisław Jurcewicz, Kazimierz Kleina, Stanisław Kogut, Marek Martynowski, Jan Michalski, Andrzej Owczarek, Bogusław Śmigielski, Roman Zaborowski, Marek Ziółkowski,
- zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
 - podsekretarz stanu Iwona Wendel,
 - dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Konkurencyjności i Innowacyjności Marcin Łata,
 - Ministerstwo Gospodarki:
 - radca ministra w Departamencie Funduszy Europejskich Ewa Baranowska,
 - radca ministra w Departamencie Funduszy Europejskich Adam Rogowski,
 - naczelnik wydziału w Departamencie Innowacji i Przemysłu Karol Tofil,
 - podreferendarz w Departamencie Innowacji i Przemysłu Adrian Cymer,
 - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
 - wiceprezes Małgorzata Kozak,
 - zastępca dyrektora Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej Sylwia Ojdym,
 - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości:
 - prezes Bożena Lublińska-Kasprzak,
 - Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową:
 - wiceprezes zarządu Bohdan Wyżnikiewicz,
 - Kancelaria Juris sp. z o.o.:
 - prokurent Jan Stefanowcz,
 - prezes zarządu Tomasz Uchman,
 - prawnik Anna Polak,
 - prawnik Agata Paprocka,
 - prawnik Magdalena Pasięka,
 - prawnik Oliwia Urbańska,
 - prawnik Tomasz Stefanowicz,
 - Akademia Liderów Innowacji i Przedsiębiorczości Fundacja dr. Bogusława Federa:
 - fundator Bogusław Feder,
 - prezes Katarzyna Tokarska,

- Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw:
 - dyrektor Stefan Rynowiecki,
- Kongregacja Przemysłowo-Handlowa:
 - prezes zarządu Jan Rakowski,
- Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa w Kielcach:
 - prezydent Ryszard Zbróg,
- Wielkopolska Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu:
 - prezydent Wojciech Kruk,
- Wojewódzki Związek Zrzeszeń Kupców i Usługodawców w Łodzi:
 - dyrektor biura Blandyna Madejak,
- EUMSPKS Unicorn:
 - prezes Jerzy Samborski,
- Stowarzyszenie Poszkodowanych Przedsiębiorców RP:
 - prezes Wojciech Zatorski,
 - wiceprezes Czesława Senik,
 - wiceprezes Dariusz Ćwik,
 - rzecznik prasowy Jan Lisowski,
- Biuro Szwajcarsko-Polski Program Współpracy:
 - National Program Officer Dominika Wieczorek,
- Dinotec Polska s.c.
 - właściciel Marek Straczycki,
- Fasada System s.c.:
 - właściciel Marek Głuszcak,
- FM Bank:
 - prezes zarządu Henryk Pietraszkiewicz,
- Związek Banków Polskich:
 - specjalista w Zespole Programów Publicznych i Środowisk Gospodarczych Joanna Dąbrowska.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Przewodniczący komisji senator Marek Ziółkowski poinformował, że celem posiedzenia jest omówienie dostępu mikro- i małych przedsiębiorstw do pomocy publicznej z budżetu krajowego oraz europejskich programów operacyjnych. Podziękował również Instytutowi Badań nad Gospodarką Rynkową, Kancelarii Juris i Akademii Liderów Innowacji i Przedsiębiorczości Fundacji dr. Bogusława Federa za zainicjowanie oraz przeprowadzenie badań w przedmiotowym zakresie.

Wiceprezes Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową Bohdan Wyżnikiewicz przedstawił aspekt makroekonomiczny mikro- i małych przedsiębiorstw. Na podstawie prezentowanych danych w Polsce funkcjonuje 1726,7 tys. przedsiębiorstw, spośród których mikroprzedsiębiorstwa to 1655,1 tys. (95,9%), małe – 52,6 tys. (3%), średnie – 15,8 tys. (0,9%) i duże – 3,2 tys. (0,2%). Wkład przedsiębiorstw w Produkt Krajowy Brutto, według danych za 2009 r., wynosi: dla mikroprzedsiębiorstw – 21,1% (średnia unijna – 21,6%), małych – 11,5% (średnia unijna – 18,9%), średnich – 21,4% (średnia unijna – 17,9%), dużych – 46,0% (średnia unijna – 41,6%). Zdaniem wiceprezesa Bohdana Wyżnikiewicza, oznacza to mniejsze niż w Unii Europejskiej znaczenie mikro- i małych przedsiębiorstw w Polsce. Badania Głównego Urzędu Statystycznego potwierdzają trwale pogarszanie się sytuacji gospodarczej mikro- i małych przedsiębiorstw w stosunku do średnich i dużych. Sytuacja ta jest jednym z argumentów na niedostateczną pomoc publiczną, kierowaną do tego segmentu przedsiębiorstw. Mikro- i małe przedsiębiorstwa, tworząc PKB w wysokości 32,6%, otrzymują 26,8% środków w ramach pomocy publicznej. Średnie i duże przedsiębiorstwa zaś, wnosząc wkład na poziomie 67,4%, otrzymują pomoc publiczną w wysokości 73,3%. Widać wyraźnie różną relację partycypacji w podziale środków. Wiceprezes Bohdan Wyżnikiewicz zauważył, że utrudnieniami w dostępie mikro- i małych przedsiębiorstw do pomocy publicznej są m.in. brak spójnej polityki wspierania mikroprzedsiębiorstw, biurokracja i piętzenie trudności przez urzędników, a także niedostateczna wiedza przedsiębiorców w tym zakresie. Istnieje pilna potrzeba opracowania strategii udzielania pomocy publicznej na szczeblu krajowym i regionalnym.

Anna Polak z Kancelarii Juris sp. z o.o. przedstawiła informację o stanie prawa pomocy publicznej w kontekście dostępu mikro- i małych przedsiębiorców do środków pomocowych. Poinformowała m.in., że celem badania było ustalenie powodów małego uczestnictwa mikro- i małych przedsiębiorstw w wykorzystaniu środków w ramach pomocy publicznej. Materiał badawczy, w trybie dostępu do informacji publicznej, został zebrany z urzędów i izb skarbowych, od marszałków województw, z Ministerstwa Finansów oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Dane uzyskano również w wyniku badań ankietowych oraz wywiadów przeprowadzanych z przedsiębiorcami i organizacjami przedsiębiorców. Według analizy, jedną z barier w dostępie do środków pomocy publicznej są nieprawidłowości legislacyjne i wady przepisów prawa. Przedmiotowe przepisy zawarte są w 13 ustawach i 53 rozporządzeniach krajowych oraz ponad 20 rozporządzeniach unijnych. Brak zatem systemowego uporządkowania przepisów oraz jednolitych, zapewniających spójność definicji.

Bogusław Feder, fundator Akademii Liderów Innowacji i Przedsiębiorczości Fundacji dr. Bogusława Federa, nadmienił, że ograniczenia w relacjach państwo – mikroprzedsiębiorcy wynikają z mentalnych przekonań, że mikroprzedsiębiorcy są dawniejszymi prywaciarzami, postrzeganymi jako ci, którym zawsze dobrze się powodzi, bo pracują na własny rachunek. Zdaniem mówcy, pomoc publiczna kierowana jest do tych podmiotów, które mają silne grupy nacisku.

Prezes zarządu Kancelarii Juris sp. z o.o. Tomasz Uchman omówił wyniki badań przeprowadzonych w organizacjach przedsiębiorców. Zaznaczył, że spośród zaproszonych do udziału w badaniu 250 organizacji tylko 19 udzieliło odpowiedzi. Na ich podstawie można przyjąć, że owe 250 organizacji reprezentuje zaledwie około 6% przedsiębiorców ogółem. Oznacza to, że pozostali, pozostając poza strukturami organizacji, nie mają wpływu na działania władz lokalnych i krajowych. Tomasz Uchman poinformował również o przyczynach nieubiegania się przedsiębiorców o pomoc publiczną i wsparcie z unijnych środków pomocowych. Ankietowani wskazywali przede wszystkim na: biurokrację, skomplikowane i niezrozumiałe przepisy; krótkie terminy składania wniosków; jednostronne, niekonsultowane i coraz ostrzejsze warunki przyznawania pomocy; utrudnienia w postaci zabezpieczeń urzędów kosztem korzyści dla beneficjentów pomocy; niedostateczną informację; długi czas oczekiwania na decyzję po złożeniu wniosku i związany z tym strach przed utratą płynności; brak środków na wkład własny; uprzywilejowanie w programach operacyjnych niektórych rodzajów organizacji; drogie usługi doradcze, a także brak wiary w powodzenie.

W czasie dyskusji przedstawiciele przedsiębiorców oraz organizacji przedsiębiorców odnosili się do wyników badań, przedstawiali propozycje działań mających na celu polepszenie funkcjonowania mikro- i małych przedsiębiorstw w Polsce. Prezydent Wielkopolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu Wojciech Kruk podkreślał m.in., że grupa mikro- i małych przedsiębiorców nie ma instytucjonalnej reprezentacji, przez co nie uczestniczy w dialogu społecznym, a jej interesy nie są w dostateczny sposób uwzględniane przy tworzeniu prawa na szczeblu krajowym i regionalnym.

Prezes EUMSPKS Unicorn Jerzy Samborski przedstawił działalność firmy, polegającą na wspieraniu mikro- i małych przedsiębiorców na rynkach europejskich. Poparł również stanowisko Wojciecha Kruka, dotyczące konieczności zrzeszenia się tych przedsiębiorców w organizacjach gospodarczych oraz zaapelował o zmianę ustawy o izbach gospodarczych, tak aby przedsiębiorcy mieli obowiązek należeć do organizacji reprezentującej ich interesy. Zdaniem Jerzego Samborskiego, zasadne byłoby ustanowienie ministerstwa ds. małych i średnich przedsiębiorstw.

Przedstawiciele Stowarzyszenia Poszkodowanych Przedsiębiorców RP prezes Wojciech Zatorski i wiceprezes Czesława Senik informowali o problemach przedsiębiorców wynikających z błędnych decyzji i informacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Niepokój przedstawiciele stowarzyszenia budził fakt, że zadośćuczynienie poszkodowanym z powodu chaosu interpretacyjnego będzie polegało na umorzeniu zaległości na zasadach pomocy *de minimis*. Wspomniany chaos interpretacyjny dotyczył odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy przez przedsiębiorców, którzy od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. podlegali temu obowiązkowi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłacili należnych składek. Wielu zainteresowanych właścicieli mikro- i małych przedsiębiorstw nie będzie miało możliwości spełnienia rygorystycznych wymogów tego typu pomocy.

Właściciel Dinotec Polska s.c. Marek Straczycki opowiedział się przeciwko obowiązkowej przynależności mikro- i małych firm do izb, zrzeszeń lub organizacji przedsiębiorców. Podkreślał, że efektywność mikroprzedsiębiorstw nie zależy od przynależności do konkretnej organizacji, ale jest ograniczana m.in. przez niejasne i skomplikowane prawo, przedłużające się procedury, drogie usługi doradcze, biurokrację i urzędników nieprzyjaznych dla patentów. Właściciel Fasada System s.c. Marek Głuszcak na przykładzie własnej firmy ukazał problemy z uzyskaniem środków z pomocy publicznej. Kolejni mówcy potwierdzali przedstawione w wynikach badań przeszkody i apelowali m.in. o

przygotowanie krajowej strategii dla przedsiębiorców, ujednoczenie i uproszczenie prawa, przyspieszenie procedur oraz lepszą pracę Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w zakresie informacji o możliwościach uzyskania pomocy publicznej.

Zabierając głos w dyskusji, senatorowie Stanisław Jurcewicz, Bogusław Śmigielski i Stanisław Iwan mówili o konieczności poprawy dostępu właścicieli mikro- i małych przedsiębiorstw do środków z pomocy publicznej poprzez eliminację omawianych barier. Za szczególnie ważne uznali polepszenie systemu informacji i usług doradczych, przyspieszenie procedur oraz uproszczenie prawa. Senator Stanisław Iwan opowiedział się również przeciwko obowiązkowemu zrzeszaniu się przedsiębiorców.

Zastępca dyrektora Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej w Urzędzie Ochrony Konkurencji Konsumentów Sylwia Ojdym odniosła się do przedstawionych wyników badań w aspekcie monitorowania przez urząd udzielania pomocy publicznej i przestrzegania reguł konkurencji.

Na wyrażone w dyskusji uwagi i zastrzeżenia odpowiedzi udzielali prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Bożena Lublińska-Kasprzak oraz dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Konkurencyjności i Innowacyjności w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego Marcin Łata.

Przewodniczący komisji senator Marek Ziółkowski skrytykował nieobecność na posiedzeniu zaproszonych przedstawicieli Ministerstwa Finansów, ponieważ – według ankietowanych – duża część problemów przedsiębiorców wynika z restrykcyjnych działań służb skarbowych. Przewodniczący zadeklarował również gotowość przygotowania przez komisję ewentualnej inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu poprawę funkcjonowania omawianego sektora przedsiębiorstw i poprosił uczestników posiedzenia o pomoc w dokonaniu przeglądu priorytetowych działań w tym zakresie.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące zawodową działalność lobbingsową.